

Erdélyi örmény-magyarok forgataga

– interjú dr. Puskás Attilával, a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület elnökével –

A Kripta-projekt pár évvel ezelőtt indult el annak kapcsán, hogy a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület több örmény nevet fedezett fel a templom alatti térben. Amint azt az egyesület elnökétől, dr. Puskás Attilától megtudtuk, minderről eddig kevés tudomása volt a marosvásárhelyi közösségnek és lakosságának. A fent megnevezett egyesület ennek a hétnek a végén a Marosvásárhelyi V. Örmény Kultúra Napjai rendezvénysorozat keretén belül szervezi meg az Örmény Hétköznapokat. De lássuk, mit is tudtunk meg erről az eseményről.

– 2015. október 17-18-án ötödik alkalommal rendez meg az Örmény Kultúra Napjait a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület. Kérem, ismertesse az esemény fontosságát.

– A MÖMKE általában havonta különböző témájú rendezvényeket szervez Marosvásárhelyen. Ezek az éves eseménynaptárban előre meghatározott találkozások, de sokszor a lehetőségek szerint alakulnak. Előfordul például, hogy időközben megszületik valahol egy örmény témájú kiállítási anyag, illetve különféle kulturális eseményeket szerveznek az erdélyi vagy magyarországi örmény

szervezetek, és az ott elhangzottakat érdemesnek tarjuk Marosvásárhelyen is bemutatni.

– Kik voltak, vannak jelen az Örmény hétköznapokon?

– Az Örmény Kultúra Napjai egy központi tematika köré csoportosított kulturális rendezvénysorozat, ahol „koncentráltan” foglalkozunk örmény vonatkozású történelmi, egyházi, művészeti, irodalmi kérdésekkel. Helyi, erdélyi és Kárpát-medencei előadókat hívunk meg, és rendszerint jelen vannak az erdélyi társszervezetek, a politikum képviselői és természetesen nagylelkű támogatóink is.

– Az örmény kultúra kincseiről...

– Az Örmény Kultúra Napjaival az Erdélyben több mint háromszázötven éve élő örmény kulturális kincs, örökségünk és értékeinek bemutatására törekszünk. Természetesen a helyi közösség életében is meghatározó esemény, hiszen közösségi életünk és létünk újabb megnyilvánulása, amely újabb találkozásokat jelent.

– Kié volt – egykor – a kultúra napjai megszervezésének ötlete?

– Talán hat évvel ezelőtt az erdélyi közösségek vezetőivel egyeztető fórumot szerveztünk Marosvásárhelyen. Gyergyó,

Csik, Háromszék, Torda, Szamosújvár örmény-magyar közösségeinek tagjai vettek részt ezen a beszélgetésen. Ekkor döbentünk rá arra, hogy majdnem minden szervezet, közösség csodálatos és gazdag helyi programokat szervez. Úgy véltük, hogy ezt az értéket közkinccsé kell tenni, hogy az erdélyi társadalom minél szélesebb körben megismerje ezt a hihetetlenül szép, Erdély sokszínűségét gazdagító kultúrát. Hirtelen nagyszámú programlehetőség tárult fel előttünk. Szinte magától adódott, hogy ezeket tematikusan csoportosítva valósítsuk meg, nos, ebből a csirából szökkent szárba az Örmény Kultúra Napjai rendezvénysorozat. Sokszor mintha magától alakulnának a dolgok, természetesen megfelelő csapattal és háttér munkával...

– Ami a programot illeti: előadások, értekezések, könyvbemutatók és nem utolsósorban kiállítások követik egymást. Kérem, beszéljen ezekről is úgy, hogy közben nevezze meg mindazokat, akik részt vesznek a hétfői heti rendezvényükön...

– Hagyományosan egy előadássorozatot szervezünk a Kultúrpalota kistermében, délelőtt tizenegy órai kezdettel. A diaszopórában, Erdélyben és helyben élő örmények életét, velük kapcsolatos történéseket járnak körül előadóink.

Dr. Krajcsir Piroska Budapestről érkezik és a világban szétszóródott örmény kolóniák életét ismerteti. A Kolozsváron élő dr. Pál Emese a szamosújvári Salamon templom művészeti kincseit, az erről szóló könyvet Ft. Oláh Dénes főesperes mutatja be. Puskás Attila Barna az Erdélyi Magyarörmények szövetsége logójának igen érdekes teológiai és történelmi vonatkozásait taglalja. Dr. Orbán János a Maros Megyei Múzeum vári kiállítótermében a Csiki-ház feltárása során talált

értékes leletekből készült kiállításon vezet végig. A program egyik érdekessége, hogy Marosvásárhelyen első alkalommal láthatjuk a szamosújvári örmény tánc-csoportot, örmény viseletben, kaukázusi táncbemutatón.

– A Keresztelő Szent János plébániatemplomban bemutatják a Kripta történetét vázoló négy nyelvű információs táblát, valamint az ehhez kapcsolódó három nyelvű kiadványt.

– Több évvel ezelőtt a Bolyai egyik katolikus évfolyamával gyakorlati latinórákat tartottunk a kriptában. Számos örmény sírjára bukkantunk ekkor, a harmincöt sírkamrából kilencben bizonyítottan örmény származású nyugszik. Barabás Kisanna művészettörténész, Székely Szilárd és dr. Kálmán Attila tanárnokollégák segítségével tudományosan is feldolgoztuk az anyagot, ezt szeretnénk egy kis, három nyelvű kiadványban ismertetni. Ugyanakkor egy magyar, román, angol és örmény nyelvű információs táblát is elhelyeztünk a kriptában, abban a reményben, hogy többen is meglátogadják majd, és ez a projekt idővel továbbfejlődik. Oláh Dénes főesperes úrtól és Márton Judit művészettörténésztől reményteljes és biztató szavakat kaptunk ebben az irányban.

– A Bolyai téri unitárius templom tancstermében a gyermekeket a budapesti Martaian Ermone Zabel fogja várni. Milyen tevékenységekre fog sor kerülni ezen a helyszínen?

– Valóban, egyik sajátossága az idei rendezvénynek, hogy a Budapesten élő fiatal művészno üvegfestést tanít gyermekeknek. Alkotásait kiállítás keretében is megtekinthetik a látogatók, Dobribán Anna és Demeter Irén örmény motívumú kerámiaművészeti, valamint Lili Seyarianian

iparművészeti kiállítása mellett. A kiállítás megnyitóján örmény énekek is elhangzanak majd *Kántor Annának* és *Kántor Andreának* köszönhetően.

– *Az Örmény Kultúra Napjait tehát nem most szervezik meg először. Amennyiben ez lehetséges, hasonlítsuk össze az eddigi eseményeket. Mivel több az idej, mivel tartalmasabb a korábbiaknál?*
– Minden rendezvény egy-egy kérdés köré épült. A tavaly például az autonómia témáját jártuk körbe, a kérdés aktualitása kapcsán. Egy történész konferencia keretében azt mutattuk be, hogy Erdélyben Trianonig a különböző kisebbségek – zsidók, szászok, románok, örmények – saját hagyományaik alapján önállóan szervezheték meg életüket, bizonyos fokú autonómiának örvendtek. Ebben az évben egy teljesen más jellegű eseményen vehetünk részt, a hétköznapi élet kerül előtérbe a diaszpórában, Erdélyben, amelynek része a halál is, és amit a Kripta-projekt kapcsán mutatunk majd be. Lesz örmény katolikus szentmise is, ami mindeddig nem volt a Keresztelő Szent János templomban, ahol a gyergyói örmény Vörösköpyegeseket is láthatjuk majd, és külön kiemelném a gyermekekkel való foglalkozást, az üvegfestést, hiszen gyermekprogramot mindeddig nem szerveztünk az Örmény Napok keretében. Tehát minden évben másra kerül a hangsúly, és úgy érzem, hogy a tapasztalatok bővülésével rendezvényeink minőségileg is megváltoznak, remélhetőleg jó irányba. Erről viszont a jelenlévők mondjanak ítéletet.

– *Mithoz, mit jelent egy ilyen esemény az erdélyi és a marosvásárhelyi örményeknek?*
– Egy ilyen rendezvény a találkozásról is szól. Az örmény származásúak közössége kicsi, de nagyon összetartó, egy beszélgetés során nagyon hamar fény derül rokon szálakra, régi baráti kapcsolatokra.

A színes programok mellett talán ez a legfontosabb, a személyes találkozás, mert a legjobban ennek szükségességét érzi a mai ember.

– *Kik voltak azok, akik támogatták az eseményüket, illetve kik vehetnek részt az idej Örmény Kultúra Napjain?*

– Az eseményt főtámogatóként minden évben felkarolja Marosvásárhely Polgármesteri Hivatala, valamint a háromszázötven éves jó örmény-magyar kapcsolatok alapján Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa. A Maros Megyei Múzeum és az Optica-Optofarm Kft. is támogat bennünket a rendezvény megszervezésében, és a mai világban természetes a médiapartnerek jelenléte – a *Központ* hetilap és nem utolsósorban a Marosvásárhelyi Rádió. Azonban az intézmények mögött mindig arcok rejlenek, baráti „segítő jobok”, akik támogatják álmaink megvalósulását. Szeretném ezúton is megköszönni nekik a rendszeres és önzetlen támogatást.

– *Puskás úr, hogyan tovább? Perspektívák, avagy: mire lehet számítani a következő években?*

– Vannak terveink, tevékenységünk bővül a fiatalok most induló csoportjával, egy kis táncsoport megalakulása is körvonalazódik, és legkésőbb tavasszal egy örmény-magyar kézműves műhelytevékenységet is elindítunk. Ezek mind alulról jövő kezdeményezések. Úgy tűnik, egyre többen fedezik fel önmagukban vagy úgy általában ennek az ősi kultúrának megragadó szépségét és gazdagságát. Mi szervezeti szinten csupán segíteni akarunk a vágyak megvalósításában, mert úgy tűnik, hogy mégsem annyira rossz ez a világ, hiszen a szép örök értéke iránti érzés ma is továbbél.

FORRÁS: Nagy-Bodó Tibor
www.kozpont.ro/hirek/tarsadalom/
2015.10.17.

Beszámoló Velünk élő kultúrák: Örmények

Országos középiskolai tanulmányi verseny 2015-2016 elődöntő

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elindította az országos középiskolai versenyt világi- és egyházi középiskolák tanulói számára. A verseny megszervezését a kultúráért felelős miniszter – *Balog Zoltán* – keretéből, mint Támogató megbízásából a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságával kötött szerződés tette lehetővé.

A verseny fővédnökei: *Dr. Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes és *Dr. Erdő Péter* bíboros, prímás, érsek.

A versennyel a Kárpát-medencei magyarörménység a 2015-ös esztendőben két kiemelkedően jelentős esemény kerek évfordulóját egy éven keresztül folyamatosan tartó rendezvénysorozattal kívánja megünnepelni. Egyfelől az erdélyi örmények örmény katolikus hitre történő áttérését szervező és végrehajtó *Verzár Oxendiusz* (Oxendio Virziresco 1654-1715) erdélyi örmény katolikus püspök halálának 300. évfordulója, másfelől az Örmény Genocídium 100. évfordulója alkalmából.

Az elődöntőben szerepelt középiskolák: Svetits Katolikus Gimnázium -Debrecen, Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium - Aszód, Gödöllői Református Liceum Gimnáziuma - Gödöllő, Szent László Gimnázium - Szob, Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium - Cegléd, Földes Ferenc Gimnázium - Miskolc, Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma - Sárospatak, Móricz Zsigmond Gimnázium - Budapest, Szent Margit Gimnázium - Budapest, Patrona Hungariae Gimnázium

- Budapest, SZTE Gyakorló Gimnáziuma
- Szeged, Kazinczy Ferenc Gimnázium - Győr, Pannonhalmi Bencés Gimnázium - Pannonhalma, Janus Pannonius Gimnázium - Pécs, Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium - Esztergom, Bolyai János Gimnázium - Kecskemét, Szent Miklós Görögkatolikus Gimnázium - Nyíregyháza, NyME Bolyai János Gyakorló Gimnázium - Szombathely, Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium – Eger.

A bejelentkezett tanintézmények számára megküldtük a Versenyszabályzatot, a felkészítő anyagokat (9 db könyvet, 1 db DVD-t 9 könyv digitalizált változatával és 2 db DVD-t az Arménia folyóirat, valamint az EÖGY füzetek digitalizált változatával), továbbá tanulmányokat tettünk fel a www.magyarormeny.hu honlapunkra a Verseny címe alatt. A megküldött forrásanyagok a verseny befejeztével adományként a versenybe bejelentkező tanintézmények könyvtára tulajdonába kerülnek.

A verseny témáit 14 pontban foglaltuk össze, amelynek pontjaihoz részletes forrásjegyzéket csatoltunk (könyv címe és oldalszáma, tanulmányok) az elődöntő írásbeli feladatai megoldásához.

A verseny elődöntője 2015. november 21-én zajlott le internetes formában. A verseny elindítása előtt pár perccel *dr. Issekutz Sarolta* elnök videón köszöntötte a versenyzőket. A kérdéseket, feladatokat pontban 9 órakor juttattuk el a versenyző csapatoknak, akiknek három óra állott rendelkezésre a válaszok